

УДК 793.322(477)'06

*Наталя ФЕДОТОВА, аспірантка
Київського національного університету
культури і мистецтв*

ТАНЕЦЬ КОНТЕМПОРАРІ У ПРОЄКТНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ В СУЧАСНІЙ УКРАЇНІ (НА ПРИКЛАДІ ПРОЄКТУ «ГОВОРИ ТІЛОМ»)

Публікація присвячена проблемі функціонування сучасного хореографічного мистецтва під час війни в Україні у 2022 р. Розглянуто міжнародний танцювальний проєкт «Говори тілом (Let the body speak)», ініційований українськими хореографами А. Овчінниковим та О. Маншиліним, висвітлено його роль у культурно-мистецькому просторі України та світу.

Ключові слова: *проєкт «Говори тілом (Let the body speak)», сучасний танець в Україні, танець контемпорарі.*

В умовах військового стану в Україні дуже важливим є культурно-мистецький «фронт». Природно, що у перші місяці запеклої боротьби за існування української державності всі культурно-мистецькі проєкти було призупинено. Заціпеніння і страх відчувала більшість громадян України на початках. Однак згодом прийшло розуміння, що допомогти, вплинути, змінити обставини можна лише діючи, крок за кроком виборюючи право на існування, відстоюючи свої цінності, серед яких найважливіші – свобода та право на світле майбутнє. Саме тому українські митці продовжили співати, танцювати, писати вірші, п'єси і романи, знімати кіно, виконувати музику та ін. Наразі це їхня «мистецька зброя», завдячуючи якій весь світ дізнається про високі моральні та естетичні цінності українського суспільства.

Спостерігаючи за розвитком танцю контемпорарі в Україні у довоєнний час, слід зазначити, що цей різновид хореографії став самостійним культурно-мистецьким феноменом. Це сучасна хореографічна практика, яка застосовує інструменти для пізнання людини та розширення її свідомості, також виконує рекреаційні, релаксаційні, комунікативні функції, і, що найважливіше, застосовується для вирішення проблем людини на фізичному та психологічному рівнях, а також відіграє вагомий роль у формуванні культурних цінностей. В Україні сформувалося коло фахівців та прибічників танцю контемпорарі, які сприяли його популяризації та розвитку: М. Лимар, О. Будницька, Л. Венедиктова, Л. Мова, Р. Баранов, Х. Шишкарьова, А. Овчінников, О. Маншилін, А. Сафонов, О. Рубан. Також можна назвати і коло науковців, які оприлюднили дослідження окремих аспектів танцю контемпорарі, як-от: Л. Мова [2], М. Погребняк [3], О. Хендрик [4], Н. Корисько [1], О. Маншилін [8] та ін.

Сьогодні, у складних умов війни, митці роблять свій внесок в українську культуру. Хореографічний рух, створення танцювального тексту, організація перформансів в наш час – це увиразнення глибоких переживань кожного танцівника та могутнє «висловлювання» на весь світ. Важливим аспектом для підтримки таких хореографічних акцій та згуртування митців є проєкт «Говори тілом (Let the body speak)» як осередок українського сучасного танцю під час

війни. Проект реалізується за підтримки Британської Ради (British Council) в рамках грантової програми «Сезон культури Велика Британія/Україна» спільно з Українським інститутом. Він створений у співпраці з лондонським творчим центром розвитку танцю «The Place» (Великобританія). Відбувається цей проект завдячуючи автору ідеї Антону Овчінникову (президент ГО «Всеукраїнської Асоціації “Платформа сучасного танцю”, хореограф, постановник, перформер, танцівник), керівнику проекту Олександрі Маншиліну (викладач, хореограф, танцівник, керівник проєктів) та їхній команді. Основна ідея проєкту полягає як у створенні відеоархіву робіт, рухових практик і дискусій українських танцівників та хореографів, так і в збереженні (документації) соматичного досвіду та візуальних доказів процесів, що відбуваються в українському сучасному танці після 24 лютого 2022 року [7].

Посилаючись на відеозустріч з командою проєкту, варто відзначити, чому виникла така ідея. Зі слів Антона Овчінникова, через деякий час після початку вторгнення російських загарбників в Україну в 2022 році в соціальних мережах почали з'являтися танцювальні відео. І військові, чи не найперші, записували та публікували такі відео, таким чином вони підіймали не тільки свій бойовий дух, але і всього українсько суспільства. Звичайно, що українські митці, хореографи та танцівники також почали «висловлюватись» через танець, і таких відео ставало все більше. У зв'язку з чим і виникла ідея створити проєкт «Говори тілом (Let the body speak)» та архів для збереження таких відео. Створення архіву дає можливість досліджувати відео зараз, і, що найважливіше, в майбутньому, та зрозуміти, що відбувається в емоційному світі людей, оскільки танець добре відображає зміни в психічному, емоційному та фізичному стані людини. Основним своїм завданням автор ідеї вважає слідкувати, щоб концептуально проєкт залишався в тому ж руслі, в якому його було розпочато [9].

Велика кількість українських митців виявили бажання взяти участь у проєкті. Наразі архів налічує понад сотню відео робіт, і їх кількість зростає щодня. Крім того суттєво збільшується глядацька аудиторія зацікавлених сучасним танцем та посилюється комунікація між митцями та глядачами. Таким чином збирається база «висловлювань» про війну через танець. Окрім того проводяться зустрічі з усіма людьми, готовими поділитися думками стосовно того чи іншого відео, що формує коло рефлексії на сьогоднішній сучасний танець.

Команда проєкту вважає, що найважливіше, що можна зробити для України та українського суспільства в умовах війни з точки зору культурної дипломатії – це розповідати танцем про свої відчуття як в Україні, так і у всьому Світі. Саме тому всі описи під відео перекладаються п'ятьма мовами (українською, англійською, французькою, німецькою, польською), що сприяє розширенню аудиторії, яка знайомиться з українською культурою [9].

До того ж в рамках проєкту «Говори тілом (Let the body speak)» проводиться освітня онлайн програма для українських танцівників та хореографів. До прикладу з 1 вересня по 30 листопада хореографи центру «The Place» та команда ГО «Всеукраїнська Асоціація “Платформа сучасного танцю”» проведуть безкоштовні онлайн майстерні, лабораторії та лекції для українських танцівників. А з 12 по 30 вересня було проведено освітню програму «Ukraine Living Archive Project» (Проєкт Живий архів України) під керівництвом студії видатного британського хореографа Уейна МакГрегора для українських танцівників. Учасники програми навчалися працювати з пам'яттю тіла,

використовуючи штучний інтелект. «Living Archive» (Живий архів) – перша в світі програма, що застосовує штучний інтелект для вивчення хореографії, була розроблена Studio Wayne McGregor (Студія Уейна МакГрегора) спільно з Google's Arts and Culture Lab (Лабораторія мистецтв і культури Google) [6].

У такий спосіб проєкт покликаний зберегти сталість та тривалість хореографічного процесу під час війни. Безсумнівно, він має неабиякий потенціал для підтримки митців. Створення названого цифрового архіву є фіксуванням вагомого доробку українського сучасного танцю під час війни та засобом встановлення творчих зв'язків між Україною і Світом, а в майбутньому – матеріалом для науково-творчого осмислення, створення публікацій про мистецтво та культуру під час війни.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Корисько Н. М. Хореографія як контемпоранне мистецтво. *Вісник національної академії керівних кадрів культури і мистецтв*. 2015. № 2. С. 101–105.
2. Мова Л. В. Сучасний танець як можливість творчого розвитку та соціалізації особистості. *Міжнародні чепланівські психолого-педагогічні читання*. 2019. № 24. С. 143–151.
3. Погребняк М. М. «Contemporary dance»: поняття та основні етапи формування школи. *Тенденції і перспективи розвитку світового хореографічного мистецтва* : матеріали II Всеукр. наук.-практ. конф., Полтава, 6–7 грудня 2010 р. Полтава : ПНПУ, 2011. С. 14–18.
4. Хендрик О. Ю. Поняття Contemporary dance та композиції його хореографічного тексту. *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв*. 2017. № 3. С. 128–132.
5. Говори тілом (Let the body speak). URL: <https://linktr.ee/danceplatform.ua> (дата звернення 20.09.2022).
6. Запрошуємо до участі в проєкті Студії Уейна МакГрегора. URL: <https://danceplatform.org.ua/open-call-swm> (дата звернення 20.09.2022).
7. Let the body speak. Відеоархів. URL: <https://www.youtube.com/channel/UCQ59LxKKkdIOFTZoCrqUBJA> (дата звернення 20.09.2022).
8. Manshylin O. International projects of Ukrainian contemporary dance groups 2010-2017. *Dance Studies*. 2018. № 2. P. 62–68.
9. Meeting the team LET THE BODY SPEAK. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=IQctzo1HwyI&list=PLwd6g5PxnGz7K6JgXdE14ve-B2R4MzVyx&index=1&t=1814s> (дата звернення 20.09.2022).